

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Элчибекзода Баҳригул Идибек дар мавзуи «Масъалаи инсон дар таълимоти Фахриддини Розӣ», барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.03. – Таърихи фалсафа пешниҳод гардидааст.

Омӯзиш ва таҳқиқи масъалаи инсоншиносӣ яке аз муҳимтарин мавзухои фалсафа тули таърих буда, таваҷҷуҳи аксар файласуфонро ба худ ҷалб намудааст. Бешак масъалаи инсон ва мақоми ў дар таърихи фалсафа дорои ҷойгоҳи хос буда, пайваста объекти омӯзишу таҳқиқи донишмандон қарор гирифтааст. Гарчанде инсон тули таърих бо таҳаввулҳои зиёди иҷтимоӣ, сиёсӣ, фарҳангӣ, психологӣ ва биологӣ рӯ ба рӯ гардидааст, дар ин масир тағиӣри андеша ва ташаккули ҷаҳонбинияш ўро ба як мавҷуди бузург дар низоми муносибатҳои ҷамъиятӣ, табиат ва кайҳон табдил дод.

Масъалаи инсон дар таълимоти Фахриддини Розӣ ҷузъи таркибии афкор ва ҷаҳонбинии фалсафии он буда, ин донишманди бузург дар радифи бузургтарин файласуфон ва мутафаккирони асрҳои миёнай шарқ, монанди Заркариёи Розӣ, Абунасири Форобӣ, Ибни Сино, Ибни Мисқавайҳ, Суҳравардӣ ва дигарон қарор гирифт. Муносибати ратсионалистии Фахриддини Розӣ ба дин ва аз мавқеи фалсафӣ баррасӣ намудани масоили инсоншиносӣ низ ҷузъи таркибии ҷаҳонбинии ўро ташкил дода, омӯзиш ва таҳлилу баррасии фалсафии он баёнгари мубрамияти мавзуи интихобнамудаи Элчибекзода Баҳригул Идибек мебошад.

Мазмуни автореферат баёнгари он аст, ки муаллиф ҳангоми омӯзиши афкору андешаҳои инсоншиносии Фахриддини Розӣ саҳми ўро дар соҳаҳои дигари фалсафа, монанди антропология, психология, сиёsatшиносӣ, психологияи дин, ахлоқ, зебоишиносӣ, таърих, тиб, илми

шатарнч ва ғайра низ бузург нишон додааст, ки ифодагари он асари “Чомеъ-ул-улум” –и ў мебошад. Дарки амиқи мавзуи мазкур аз он шаҳодат медиҳад, ки муаллиф дар такя ба сарчашмаҳои зиёди таърихӣ, илмӣ ва осори бевоситай худи Фахриддини Розӣ ошно гардида, ба моҳияти асосии мавзуи худ дуруст сарфаҳм рафтааст.

Муаллифи автореферат Элчибекзода Баҳригул Идигек ҳангоми омӯзиши мавзуи мазкур ба мубрамияти мавзуъ, дараҷаи таҳқиқи он, мақсади таҳқиқот, вазифаҳо, объект ва предмети таҳқиқот, асосҳои назариявию амалии он, заминаҳои эмпирӣ, навгониҳо, дараҷаи эътимоднокӣ ва дигар ҷанбаҳои он таваҷҷӯҳи хосса зоҳир намудааст. Нуктаҳое, ки ба ҳимоя пешниҳод мегарданд моҳияти асосии мавзуи авторефератро дар бар мегиранд, ки ин яке аз ҷанбаҳои арзишманди мавзуи таҳқиқотӣ аст.

Ҷанбаи дигаре, ки арзиши мавзуи авореферати диссертатсияро инъикос менамояд пайдарҳамии андеша ва фикрронии муаллифи он аст, ки ҳангоми аз як масъала ба масъалаи дигар гузаштан муҳокимаю ҳулособарориҳои мантиқиро хуб риоя намудааст. Муаллифи рисолаи номзадии Элчибекзода Баҳригул Идигек “Масъалаи инсон дар таълимоти Фахриддини Розӣ” дар шароити имрӯзai ҷомеаи Тоҷикистон аҳаммияти муҳим дошта, таҳқиқи илмии онро дар ташаккули ҷаҳонбинии фалсафӣ, ратсионализми динӣ ва ташаккули ҳудшиносию ифтихори миллии ҷомеа муҳим аст. Дар он бештар нерӯҳои ботинии инсон, огоҳии инсон аз аслу ҷавҳари ҳудаш ҳамчун ашрафи маҳлуқ, мусахаркунандай табиат, обу дарёҳо, кӯҳу даштҳо ва нишон дода шудааст.

Мавзуи таҳқиқотии Элчибекзода Баҳригул Идигек, ки барои ҳимоя пешниҳод гардидааст, аз муқаддима, ду боб, шаш зербоб, ҳулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳо ва руйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад. Номгузории қисматҳои автореферати диссертатсия аз лиҳози номгузорӣ системавӣ буда, дар онҳо зиддиятҳои

мантиқӣ дида намешаванд. Баррасии қисматҳои мавзуи мазкур дар зербобҳои ҳар як боб пурра баёнгари моҳияти мавзуи таҳқиқотиро фаро мегирданд.

Саҳми шахсии муаллифи диссертатсия дар таҳқиқу баррасии мавзуи илмӣ, навгониҳои он, нуктаҳои муҳимме, ки ба ҳимоя пешниҳод мешаванд дар мақолаҳои илмӣ, дар семинару конфронсҳои илмӣ-амалӣ ифода ёфтаанд. Дар тарзи баён, масъалагузорӣ, муҳокима ва услуби автореферат саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро возеху равона нишон медиҳад.

Дар баробари дастовард ва навгониҳо, дар матни автореферат баъзе камбудиҳое низ ба ҷашм мерасад, ки бартараф кардани онҳо арзиши корро беҳтар менамуд:

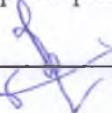
1. Оё Фахриддини Розӣ ягон асари бевосита ба масъалаи инсон навиштааст ё не, аз ҷониби муаллифи автореферати диссертатсия нишон дода нашудааст;
2. Дар масъалаи инсоншиносӣ саҳми Фахриддини Розӣ на ба ҳайси як файласуф ва на ба ҳайси як мутакаллим равшани дода нашудааст, то барои хонанда мавқеи ин донишманди асрмиёнагӣ ошкор гардад.

Дар баробари камбудиҳои ҷойдошта, автореферат ва мақолаҳои ба нашр расонидай муаллиф мазмун ва моҳияти диссертатсияро пурра фаро мегиранд. Мавзуи интихобнамудаи Элчибекзода Баҳригул Идивек таҳқиқоти нав доир ба таълимоти Фахриддини Розӣ буда, он метавонад замине барои таҳқиқотҳои баъдӣ гардад.

Дар асоси далелҳои зикргардида, автореферати диссертатсияи Элчибекзода Баҳригул Идивек дар мавзуи «Масъалаи инсон дар таълимоти Фахриддини Розӣ», барои дарёғти дараҷаи илмии номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.03. – Таърихи фалсафа ҳамчун кори илмии анҷомёфта буда, ба талабот ва шартҳои дарёғти дараҷаи илмӣ тибқи “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”, Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии

Тоҷикистон аз 30.06.2021, № 267 ҷавобгу буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои фалсафа аз рӯи ихтисоси 09.00.03.
– Таърихи фалсафа мебошад.

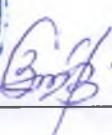
Тақриздиҳанда:

Номзади илмҳои фалсафа, дотсенти кафедраи фанҳои гуманитарии
Донишгоҳи технологи Тоҷикистон Шарифзода И.У.
12 августи соли 2025.

Суроға: 734065, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Шаҳри Душанбе, ноҳияи Сино,
кӯчаи Н. Ҳувайдуллоев, бинои 34, ҳуҷраи 10
Тел.: (+992) 93 551 93 61
E-mail: sharifzod_75@mail.ru

Имзои дотсент И.У. Шарифзодаро тасдиқ мекунам.

Сардори раёсати кадрҳо, коргузорӣ
ва назорати Донишгоҳи технологи Тоҷикистон

Суроға: 734061, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Шаҳри Душанбе, ноҳияи Фирдавсӣ
кӯчаи Н. Қарабоев 63/3

Раҳматуллои Н.

Суроғи муассиса:

Суроға: 734061, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
Шаҳри Душанбе, ноҳияи Фирдавсӣ
кӯчаи Н. Қарабоев 63/ 3

Донишгоҳи технологи Тоҷикистон
Тел.: (+992-(37) 234 79 87)

E-mail: rectorat-tut@mail.ru

12 августи соли 2025.